

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

એસ. સી. આર. સર્વોચ્ચ અદાલતનો અહેવાલ ૭૭૩

૧૩ માર્ચ, ૧૯૫૩

બોમ્બે રાજ્ય

વિરુદ્ધ

પાંડુરંગ વિનયાર ચાફલકર

અને અન્ય.

[મેહર ચંદ મહાજન અને ભગવતી, ન્યાયમૂર્તિ]

એક્ટ:

બોમ્બે બિલ્ડિંગ (નિર્માણ પર નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૪૮, કલમ ૧૫-
બોમ્બે સામાન્ય કલમો અધિનિયમ, ૧૯૦૪, કલમ ૨૫-વટહુકમને રદ કરવો
અને વટહુકમ હેઠળ જારી કરાયેલ અધિનિયમ-સૂચનાઓ તરીકે ફરીથી અમલમાં

મૂકપું કે કેમ તે અમલમાં છે-કાયદાનું નિર્માણ-વૈધાનિક કલ્પનાઓ.

હેડનોટે:

૧૯૪૮નો બોમ્બે બિલ્ડિંગ (નિર્માણ પર નિયંત્રણ) વટહુકમ વટહુકમની અનુસૂચિમાં ઉલ્લેખિત કેટલાક ક્ષેત્રોને લાગુ પડ્યો હતો અને વટહુકમ દ્વારા તેમાં નિહિત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને સરકારે ૧૫મી જાન્યુઆરીના જાહેરનામા દ્વારા સિનેમા અને મનોરંજનના અન્ય સ્થળો માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ઇમારતોના સંદર્ભમાં રત્નાગીરી સહિત અન્ય કેટલાક ક્ષેત્રોમાં તેની જોગવાઈઓ લંબાવી હતી.૧૯૪૮.આ વટહુકમને બોમ્બે બિલ્ડિંગ (કંટ્રોલ ઓન ઇરેક્શન) એક્ટ ૧૯૪૮ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો, જેની જોગવાઈઓ અગાઉના વટહુકમની જોગવાઈઓ જેવી જ હતી.કાયદાની કલમ ૧૫ (૧) એ તે વટહુકમને રદ કર્યો અને જાહેર કર્યું કે "એસ. એસ. ની જોગવાઈઓ.૭ અને ૨૫, બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટ, ૧૯૦૪, રદ કરવા પર લાગુ થશે જાણે કે તે વટહુકમ એક કાયદો હતો.

યોજાયેલ, બોમ્બે હાઈકોર્ટના ચુકાદાને ઉલટાવીને, કે S ની સાચી રચના પર.૧૫(૧) ઉપરોક્ત અધિનિયમ અને એસ.૨૫ બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટ, ૧૯૦૪ હેઠળ, વટહુકમ હેઠળ ૧૫મી જાન્યુઆરી, ૧૯૪૮ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલ જાહેરનામું ૧૯૪૮ના અધિનિયમ હેઠળ અમલમાં રહ્યું હતું અને

તેના દ્વારા કાયદાની જોગવાઈઓ રત્નાગીરી સહિત રાજ્યના અન્ય વિસ્તારોમાં જાહેરનામામાં દર્શાવેલ હદ સુધી લાગુ કરવામાં આવી હતી.ભૂતપૂર્વ પક્ષ વોલ્ટનઃરી લેવીમાં (૧૭ ચ. ડી. ૭૪૬) અને ઇસ્ટ એન્ડ ડ્રેલિંગ કંપની લિમિટેડ વિ.ફિન્સબરી બરો કાઉન્સિલ ([૧૯૫૨] એ. સી. ૧૦૯) નો ઉલ્લેખ.

ચુકાદો:

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન:૧૯૫૧ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૬૨.

૧૪મી મે, ૧૯૫૧ના રોજ ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા બોમ્બે ખાતેની ઉચ્ચ ન્યાયાલય (બાવડેકર અને વ્યાસ ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ) ના ૯મી ઓગસ્ટ, ૧૯૫૦ના ચુકાદા અને આદેશ સામે વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ કરવામાં આવી હતી, જે ૧૯૪૯ના ફોજદારી કેસ નંબર ૭૭માં રત્નાગીરી શહેરના સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટ એફ. સી. ની અદાલતના ૬મી જાન્યુઆરી, ૧૯૫૦ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે.

અપીલકર્તાની તરફેણમાં ભારતના એટર્ની જનરલ (જી. એન. જોશી અને પી. એ. મહેતા) એમ. સી. સીતલવાડ હતા.પ્રતિવાદી માટે કે. બી. ચૌધરી.

૧૩ માર્ચ, ૧૯૫૩.

અદાલતનો ચુકાદો જે. મહાજન દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો-પ્રતિવાદીઓ પર બોમ્બે બિલ્ડિંગ (કંટ્રોલ ઓન ઇરેક્શન) એક્ટ, ૧૯૪૮ની કલમ ૪ સાથે વાંચી શકાય તેવા કલમ ૯ (૨) હેઠળ દંડનીય ગુનો કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, જેમણે ઇમારતોના નિયંત્રક, બોમ્બે પાસેથી જરૂરી પરવાનગી મેળવ્યા વિના સિનેમા થિયેટરના નિર્માણનું કામ શરૂ કર્યું હતું. રત્નાગીરીના સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટે જણાવ્યું હતું કે આ કાયદો રત્નાગીરી સુધી માન્ય રીતે લંબાવવામાં આવ્યો નથી, બાંધકામ માટે ઇમારતોના નિયંત્રકની મંજૂરીની જરૂર નથી.તે મુજબ તેમણે તેમને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા.રાજ્ય સરકારની અપીલ પર, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ જાળવી રાખવામાં આવ્યો હતો.આ અપીલ નિર્દોષ જાહેર કરવાના સમવર્તી આદેશોમાંથી વિશેષ રજા દ્વારા અમારી સમક્ષ છે.

બોમ્બે રાજ્ય સરકાર વતી ભારતના એટર્ની જનરલને વિશેષ રજા આપવામાં આવી હતી કે અદાલતનો નિર્ણય ગમે તે હોય, અપીલ હેઠળના વિષયના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીઓ સામે કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં.અપીલની સુનાવણી વખતે વિદ્વાન એટર્ની-જનરલ દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશને ખરાબ જાહેર કરવાથી પ્રતિવાદીઓ પર અથવા તેમની ઇમારત પૂર્ણ થવા પર કોઈ પ્રતિકૂળ પરિણામો આવશે નહીં અને જ્યારે તેઓ ઇમારત પૂર્ણ કરવા માટે પગલાં લેશે ત્યારે રાજ્ય સરકાર કોઈ પણ રીતે

તેમાં દખલ કરશે નહીં, જેનું બાંધકામ નિયંત્રકની પરવાનગી વિના શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.રાજ્ય સરકાર માત્ર ઈચ્છે છે કે કાયદાના પ્રશ્નનો નિર્ણય એક પરીક્ષણ કેસ તરીકે કરવામાં આવે કારણ કે હાઈકોર્ટના નિર્ણયને જો પડકારવામાં નહીં આવે તો તેની દૂરગામી અસરો થશે.ટૂંકમાં જણાવેલી પ્રતિવાદીઓ સામે કાર્યવાહીને જન્મ આપતી હકીકતો આ પ્રમાણે છે:બોમ્બે રાજ્યમાં એક વટહુકમ, બોમ્બે બિલ્ડિંગ (નિર્માણ પર નિયંત્રણ) વટહુકમ, ૧૯૪૮ અમલમાં હતો.તે અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કેટલાક ક્ષેત્રોને લાગુ પડતી હતી.રત્નાગિરી જિલ્લો તેમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા વિસ્તારોમાંથી એક ન હતો.વટહુકમની કલમ (૧) ની પેટા-કલમ (૪) એ સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા પ્રાંતીય સરકારને આવી જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ અન્ય કોઈપણ ક્ષેત્રમાં તેની જોગવાઈઓનો વિસ્તાર કરવાની સત્તા આપી હતી.તેણે પ્રાંતીય સરકારને નિર્દેશ આપવા માટે વધુ સત્તા આપી હતી કે તે ફક્ત એવા હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ઇમારતોના સંદર્ભમાં જ લાગુ થશે જે સૂચનામાં નિર્દિષ્ટ થઈ શકે છે.૧૫ જાન્યુઆરીના રોજ.૧૯૪૮, બોમ્બે સરકારે નીચેનું જાહેરનામું બહાર પાડ્યું: -

"બોમ્બે બિલ્ડિંગ (નિર્માણ પર નિયંત્રણ) વટહુકમ, ૧૯૪૮ (વટહુકમ નં. ૧૯૪૮ નો ૧), બોમ્બે સરકારને એ નિર્દેશ આપતા આનંદ થાય છે કે ઉપરોક્ત વટહુકમ બોમ્બે પ્રાંતના ઉપરોક્ત અધિનિયમની અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ ક્ષેત્રો સિવાયના તમામ ક્ષેત્રોમાં પણ લાગુ થશે અને તે ફક્ત સિનેમા, થિયેટર અને મનોરંજન અથવા

મનોરંજનના અન્ય સ્થળોના હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ઇમારતોના સંદર્ભમાં જ ઉપરોક્ત ક્ષેત્રોને લાગુ પડશે.

આ જાહેરનામાનું પરિણામ એ આવ્યું કે રત્નાગીરી જિલ્લામાં તે તારીખ પછી નિયંત્રકની પરવાનગી વિના કોઈ પણ સિનેમાનું નિર્માણ શરૂ કરી શકાતું નથી. ૧૯૪૮ના વટહુકમ ૧ને ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI, બોમ્બે બિલ્ડિંગ (નિર્માણ પર નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૪૮ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો. તે અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ ક્ષેત્રોને લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું. કલમ ૧ ની પેટા-કલમ (૩) એ સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા પ્રાંતીય સરકારને નિર્દેશ આપવા માટે અધિકૃત કરી છે કે તે અન્ય કોઈપણને પણ લાગુ પડશે. તેમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા વિસ્તારો. તે પ્રાંતીય સરકારને નિર્દેશ આપવા માટે વધુ અધિકૃત કરે છે કે તે ફક્ત તે જ હેતુઓ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ઇમારતોના સંદર્ભમાં લાગુ થશે જેનો ઉપયોગ સૂચનામાં નિર્દિષ્ટ થઈ શકે છે. કાયદાની કલમ ૧૫ (૧) દ્વારા એવી દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી કે –

“બોમ્બે બિલ્ડિંગ (કંટ્રોલ ઓન ઇરેક્શન) વટહુકમ, ૧૯૪૮, આથી રદ કરવામાં આવે છે અને આથી જાહેર કરવામાં આવે છે કે બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટ, ૧૯૦૪ ની કલમ ૭ અને ૨૫ ની જોગવાઈઓ રદ કરવા પર લાગુ થશે જાણે કે તે વટહુકમ એક કાયદો હતો.

પ્રતિવાદીઓએ ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI ની શરૂઆત પછી ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૧૯૪૮ના રોજ રત્નાગીરી ખાતે એક સિનેમાનું નિર્માણ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું, આ અધિનિયમ દ્વારા જરૂરી ઇમારતોના નિયંત્રકની પરવાનગી મેળવ્યા વિના એવી ધારણા હેઠળ કે આ અધિનિયમ માત્ર અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ વિસ્તારોને જ લાગુ પડે છે અને રત્નાગીરી જિલ્લો અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યો નથી, કાયદાની જોગવાઈઓ તે વિસ્તારને લાગુ પડતી નથી.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ઉપરોક્ત પરિણામો સાથે કલમ ૪ સાથે વાંચીને કલમ ૯ (૨) હેઠળ ગુનો કરવા બદલ તેમની સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ એ આધાર પર આધારિત હતો કે જાહેરનામાએ વટહુકમનો વ્યાપ તે વિસ્તાર સુધી લંબાવ્યો હતો, જે તેની અનુસૂચિમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો તે સિવાય, બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટની કલમ ૨૫ની જોગવાઈઓ લાગુ હોવા છતાં તે કાયદાની જોગવાઈ તે ક્ષેત્રો સુધી વિસ્તરી ન હતી. ચુકાદામાં, ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા કલમ ૧૫ની ભાષા પર મૂકવામાં આવેલું બાંધકામ ભૂલભરેલું છે અને તેની જોગવાઈઓ અથવા બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટની કલમ ૨૫ની જોગવાઈઓને સંપૂર્ણ અસર આપવામાં આવી નથી. અમારું માનવું છે કે કાયદાની કલમ ૧૫ અને બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટની કલમ ૨૫ના સાચા નિર્માણ પર, વટહુકમ હેઠળ ૧૫મી જાન્યુઆરી, ૧૯૪૮ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલ જાહેરનામું ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI હેઠળ અમલમાં રહ્યું અને તેના

દ્વારા કાયદાની જોગવાઈઓ રાજ્યના અન્ય વિસ્તારોમાં જાહેરનામામાં દર્શાવેલ હદ સુધી લાગુ કરવામાં આવી હતી.બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટ, ૧૯૦૪ ની કલમ ૨૫ પૂરી પાડે છે –

“આ અધિનિયમના પ્રારંભ પછી બોમ્બે અધિનિયમ દ્વારા ફેરફાર સાથે અથવા વગર કોઈ કાયદો રદ કરવામાં આવે અને ફરીથી ઘડવામાં આવે તો, અન્યથા સ્પષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, રદ કરાયેલા અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલી અથવા બહાર પાડવામાં આવેલ કોઈપણ નિમણૂક, સૂચના, આદેશ, યોજના, નિયમ, પેટા-કાયદો અથવા ફોર્મ, જ્યાં સુધી તે ફરીથી ઘડવામાં આવેલી જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય ત્યાં સુધી અમલમાં રહેશે અને જ્યાં સુધી તેને કોઈ નિમણૂક, સૂચના, આદેશ, યોજના, નિયમ, પેટા-કાયદો દ્વારા રદ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અથવા આ રીતે ફરીથી ઘડવામાં આવેલી જોગવાઈઓ હેઠળ બનાવેલ અથવા બહાર પાડવામાં આવેલ ફોર્મ.

એવી દલીલ કરી શકાતી નથી કે આ જાહેરનામું ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI ની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત હતું.તે સ્પષ્ટ રીતે તેની યોજના અને હેતુ અનુસાર છે.બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટની કલમ ૨૫ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને આ કાયદો

અમલમાં આવ્યા પછી પણ જાહેરનામું અમલમાં રદ્યું હોવાના પ્રસ્તાવનો ઉચ્ચ અદાલતે વિરોધ કર્યો ન હતો. જો કે, તેણે એવું માન્યું હતું કે જો જાહેરનામું ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI હેઠળ બહાર પાડવામાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવે તો પણ, જાહેરનામામાં માત્ર આ ક્ષેત્રોમાં વટહુકમનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો હતો, કાયદાનો નહીં. હાઈકોર્ટના મતે, બોમ્બે જનરલ ક્લોઝ એક્ટની કલમ રૂપના બળ દ્વારા "વટહુકમ" ને બદલે "અધિનિયમ" શબ્દને જાહેરનામાના શબ્દોમાં વાંચી શકાતો ન હતો અને આ જાહેરનામાનો શાબ્દિક અર્થ એ હતો કે માત્ર તે વિસ્તારોમાં વટહુકમનો વિસ્તાર કરવામાં આવ્યો હતો. એવું માનવામાં આવતું હતું કે જો આ વિસ્તાર સુધી કાયદાનો વિસ્તાર કરવાનો ઈરાદો હોય, તો આવો ઈરાદો ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI માં કોટન ક્લોથ એન્ડ યાર્ન (કંટ્રોલ) ઓર્ડર, ૧૯૪૫માં લાગુ કરાયેલી જોગવાઈ જેવી જોગવાઈ લાગુ કરીને અથવા બોમ્બે જનરલ ક્લોઝ એક્ટ, ૧૯૦૪ની કલમ ૮માં ઉપયોગમાં લેવાતી સમાન ભાષાનો ઉપયોગ કરીને જ અમલમાં મૂકી શકાય છે. કોટન ક્લોથ એન્ડ યાર્ન (કંટ્રોલ) ઓર્ડરની જોગવાઈ આ શરતોમાં છે: "વધુમાં, ભારત સંરક્ષણ નિયમો હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશમાં અથવા તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા

કોઈપણ જાહેરનામામાં કોટન કલોથ એન્ડ ચાર્જ (કંટ્રોલ) ઓર્ડર, ૧૯૪૩ની કોઈપણ જોગવાઈ અંગેના કોઈપણ સંદર્ભનો અર્થ, જો કોઈ અલગ હેતુ દેખાતો ન હોય તો, આ આદેશની અનુરૂપ જોગવાઈના સંદર્ભ તરીકે કરવામાં આવશે.

તર્કની આ રેખાને સમર્થન આપવું આપણને શક્ય લાગતું નથી. આપણને એવું લાગે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશોનું ધ્યાન કાયદાની કલમ ૧૫ (૧) ના અંતિમ શબ્દો તરફ સ્પષ્ટ રીતે દોરવામાં આવ્યું ન હતું. તેમાં ખાસ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટની કલમ ૭ અને ૨૫ની જોગવાઈઓ રદ કરવા પર લાગુ થશે જાણે કે વટહુકમ એક કાયદો હોય. તે શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને વટહુકમને કાયદાનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો અને તેથી જાહેરનામામાં આવતા "વટહુકમ" શબ્દને તે મુજબ વાંચવો પડશે અને તે વિસ્તાર સુધી કાયદાનો વિસ્તાર કરવો પડશે, અને જ્યાં સુધી તે કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કાયદાની કલમ ૧૫ (૧) માં વપરાયેલા 'સમાપન શબ્દો' ને સંપૂર્ણ અસર આપી શકાતી નથી. કાયદાની કલમ ૧૫ (૧) ના અંતિમ શબ્દો એ હેતુને પ્રાપ્ત કરે છે જે કપાસના કપડા અને ચાર્જ (નિયંત્રણ) આદેશમાં "પરંતુક" દ્વારા પ્રાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૧૫ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, જરૂરી પરિણામ તરીકે તે વિસ્તારોમાં વટહુકમનો વિસ્તાર કરવાની સૂચનામાં વપરાયેલી ભાષા તે વિસ્તારોમાં કાયદાની કામગીરીને વિસ્તારવાની અસર ધરાવે છે. જ્યારે કોઈ

કાયદો અમલમાં મૂકે છે કે કંઈક કરવામાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવશે, જે હકીકતમાં અને સત્યમાં કરવામાં આવ્યું ન હતું, ત્યારે અદાલત એ નક્કી કરવા માટે હકદાર અને બંધાયેલી છે કે કયા હેતુઓ માટે અને કયા વ્યક્તિઓ વચ્ચે વૈધાનિક કલ્પનાનો આશરો લેવો જોઈએ અને સંપૂર્ણ અસર આપવી જોઈએ. [‘એક્સ પાર્ટી વોલ્ટન “માં લોર્ડ જસ્ટિસ જેમ્સનો વીડિયો:ફરીથી લેવીમાં (૧)’.જો કલમ ૧૫ માં ઉલ્લેખિત વૈધાનિક કલ્પનાનો હેતુ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે, તો તે અનુસરે છે કે, તે કલ્પનાનો હેતુ સંપૂર્ણપણે નિષ્ફળ જશે જો જાહેરનામાનો અર્થ ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા શાબ્દિક રીતે કરવામાં આવ્યો હોય.ઈસ્ટ એન્ડ ડ્વેલિંગ્સ કંપની લિમિટેડ વિ.ફિન્સબરી બરો કાઉન્સિલ (૨), લોર્ડ એસ્કિપથે ટાઉન એન્ડ કાઉન્ટી પ્લાનિંગ એક્ટ, ૧૯૪૭ની જોગવાઈઓ સાથે કામ કરતી વખતે આ જ સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ આપ્યો હતો અને નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું: –

"જો તમને કોઈ કાલ્પનિક સ્થિતિને વાસ્તવિક ગણવા માટે કહેવામાં આવે, તો તમારે ચોક્કસપણે, જ્યાં સુધી આમ કરવા પર પ્રતિબંધ ન હોય ત્યાં સુધી, વાસ્તવિક પરિણામો અને ઘટનાઓની કલ્પના પણ કરવી જોઈએ, જે જો અનુમાનિત સ્થિતિ હકીકતમાં અસ્તિત્વમાં હોત, તો અનિવાર્યપણે તેમાંથી વહેતી હોવી જોઈએ અથવા તેની સાથે આવી હોવી જોઈએ. કાયદો કહે છે કે તમારે ચોક્કસ સ્થિતિની કલ્પના કરવી જ જોઈએ; તે (૧) ૧૭ પ્રકરણ નથી. ડી.૭૪૬, પી. ૭૫૬

૫૨, (૨) [૧૯૫૨] એ. સી. ૧૦૯.

કહો કે આપું કર્યા પછી, જ્યારે તે પરિસ્થિતિની અનિવાર્ય પરિણામોની વાત આવે ત્યારે તમારે તમારી કલ્પનાને મૂંઝવણમાં મૂકવી જોઈએ અથવા મંજૂરી આપવી જોઈએ.

આમ બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટની કલમ ૨૫ની જોગવાઈઓને વટહુકમને રદ કરવા માટે લાગુ કરવાની અને તે વટહુકમને કાયદો માનવાનો પરિણામ એ છે કે જ્યાં પણ સૂચનામાં "વટહુકમ" શબ્દ આવે છે, ત્યાં તે શબ્દને કાયદો તરીકે વાંચવો પડશે. ઉપર આપેલા કારણોસર અમે સંતુષ્ટ છીએ કે ઉચ્ચ અદાલતે એવું માનીને ભૂલ કરી હતી કે જાહેરનામાએ વટહુકમની જોગવાઈઓ માત્ર રત્નાગિરી જિલ્લા સુધી લંબાવી હતી અને ૧૯૪૮ના અધિનિયમ XXXI ની જોગવાઈઓ તે વિસ્તાર સુધી નહીં. જો કે, એવું જોઈ શકાય છે કે ઇમારતોના નિર્માણને લગતા નાગરિકોના અધિકારોને અસર થઈ રહી હોય તેવી બાબતોમાં કંઈક અંશે સંકળાયેલી ભાષાનો ઉપયોગ કરીને વટહુકમ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓને જીવંત રાખવા માટે વિધાનસભા દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી રીત ખૂબ જ ખુશ નહોતી. તે ચોક્કસપણે ત્રણ ન્યાયાધીશોને એવું વિચારવા તરફ દોરી ગયું છે કે વિધાનસભાનો ઈશદો ભાષા દ્વારા બહાર આવ્યો ન હતો. જે લોકો વકીલ નથી તેઓ એવું વિચારીને ગેરમાર્ગે દોરી શકે છે કે વટહુકમ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ જાહેરનામું તેના રદ સાથે સમાપ્ત થઈ ગયું છે અને અધિનિયમ

હેઠળ ફરીથી જારી કરવામાં આવ્યું નથી, જેની જોગવાઈઓ ફરીથી સ્પષ્ટ ભાષામાં પૂરી પાડે છે કે તે ફક્ત અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ ક્ષેત્રો સુધી વિસ્તરે છે અને જે તેને વિસ્તારવાની સત્તા આપે છે, કે તે ક્ષેત્રોને કાયદાના કાર્યક્ષેત્રમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે. જો વિધાનસભા સરળ અને અસંદિગ્ધ ભાષાનો ઉપયોગ કરીને તેનો ઇરાદો સ્પષ્ટ કરતી તો તે ઘણું સરળ હોત. વિદ્વાન એટર્ની-જનરલ દ્વારા આ બાબતમાં આગળ ન વધવાની બાંહેધરી આપવાના કારણે, પ્રતિવાદીઓના નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશને રદ કરવાની જરૂર નથી, જે યથાવત્ રહેશે.

અપીલને મંજૂરી છે.

નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશને રદ કરાયો નહીં.

અપીલકર્તાનો એજન્ટ: જી.એચ.રાજયાદ્યક્ષ

પ્રતિવાદીઓ માટે એજન્ટ: ગણપત રાય.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.